

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 6. februára 2018*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Migrujúci pracovníci — Sociálne zabezpečenie — Uplatniteľná právna úprava — Nariadenie (EHS) č. 1408/71 — Článok 14 bod 1 písm. a) — Vyslaní pracovníci — Nariadenie (EHS) č. 574/72 — Článok 11 ods. 1 písm. a) — Potvrdenie E 101 — Dôkazná sila — Potvrdenie získané alebo použité podvodom“

Vo veci C-359/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Hof van Cassatie (Kasačný súd, Belgicko) zo 7. júna 2016 a doručený Súdnemu dvoru 24. júna 2016, ktorý súvisí s trestným konaním voči:

Ömer Altun,

Abubekir Altun,

Sedrettin Maksutogullari,

Yunus Altun,

Absa NV,

M. Sedat BVBA,

Alnur BVBA,

za účasti:

Openbaar Ministerie,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda A. Tizzano, predsedovia komôr R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça, A. Rosas a C. Vajda, sudcovia C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger, A. Prechal a E. Regan (spravodajca),

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 20. júna 2017,

* Jazyk konania: holandčina.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Ö. Altun, A. Altun, Maksutogullari, Y. Altun, Absa NV, M. Sedat BVBA a Alnur BVBA, v zastúpení: H. Van Bavel, D. Demuynck, E. Matthys, N. Alkis, S. Renette, P. Wytinck a E. Baeyens, advocaaten,
- belgická vláda, v zastúpení: M. Jacobs a L. Van den Broeck, splnomocnené zástupkyne, za právnej pomoci P. Paepe, advocaat,
- Írsko, v zastúpení: A. Joyce a G. Hodge, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci C. Toland, SC,
- francúzska vláda, v zastúpení: D. Colas a C. David, splnomocnení zástupcovia,
- maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér, G. Koós a E. E. Sebestyén, splnomocnení zástupcovia,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, A. Siwek a D. Lutostańska, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: D. Martin a M. van Beek, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 9. novembra 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 14 bodu 1 písm. a) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996 (Ú. v. ES L 28, 1997, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 3), zmeneným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 631/2004 z 31. marca 2004 (Ú. v. EÚ L 100, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 10) (ďalej len „nariadenie č. 1408/71“), ako aj článku 11 ods. 1 písm. a) nariadenia Rady (EHS) č. 574/72 z 21. marca 1972, ktorým sa stanovuje postup pri vykonávaní nariadenia č. 1408/71, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením č. 118/97 (ďalej len „nariadenie č. 574/72“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania, ktoré sa začalo proti Ömerovi Altunovi, Abubekirovi Altunovi, Sedrettinovi Maksutogullarimu a Yunusovi Altunovi, ako aj proti spoločnostiam Absa NV, M. Sedat BVBA a Alnur BVBA, a ktorého predmetom je vysielanie bulharských pracovníkov do Belgicka.

Právny rámec

Nariadenie č. 1408/71

- 3 Články 13 a 14 nariadenia č. 1408/71 sa nachádzali v jeho hlave II, nazvanej „Určenie príslušnosti právnych predpisov“.

4 Článok 13 tohto nariadenia stanovoval:

„1. Pokiaľ v článkoch 14c a 14f nie je ustanovené inak, osoby, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s ustanoveniami tejto hlavy.

2. Pokiaľ články 14 až 17 neustanovujú inak:

a) na osobu zamestnanú na území jedného členského štátu sa vzťahujú právne predpisy tohto štátu dokonca aj vtedy, ak má bydlisko na území iného členského štátu alebo ak sa sídlo alebo miesto podnikania podniku alebo fyzickej osoby, ktorá ho [ju – *neoficiálny preklad*] zamestnáva, nachádza na území iného členského štátu;

...“

5 Článok 14 uvedeného nariadenia s názvom „Osobitné pravidlá, ktoré sa vzťahujú na osoby vykonávajúce závislú činnosť, okrem námorníkov“, stanovoval:

„Článok 13 ods. 2 písm. a) sa použije s nasledujúcimi výnimkami a výhradami:

1) a) Osoba, ktorá je zamestnaná na území členského štátu podnikom, pre ktorý zvyčajne pracuje, a ktorá je vyslaná týmto podnikom na územie iného členského štátu, aby tam vykonávala prácu pre tento podnik, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že predpokladané trvanie tejto práce neprekročí 12 mesiacov a že nie je vyslaná s cieľom, aby nahradila inú osobu, ktorá ukončila dobu svojho vyslania;

...“

6 Podľa článku 80 ods. 1 tohto istého nariadenia:

„Pri Komisii Európskych spoločností pôsobí správna komisia pre sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov (ďalej ‚správna komisia‘) zložená zo zástupcov vlády každého členského štátu, ktorej pomáhajú, ak je to potrebné, odborní poradcovia. ...“

7 Podľa článku 81 písm. a) nariadenia č. 1408/71 sa správna komisia mala zaoberať všetkými správnymi otázkami a otázkami výkladu, ktoré vyplývajú z ustanovení tohto nariadenia.

8 Článok 84a ods. 3 uvedeného nariadenia stanovoval:

„V prípade ťažkostí pri interpretácii alebo aplikácii tohto nariadenia, čo by mohlo ohroziť práva osoby, na ktorú sa vzťahuje, inštitúcia príslušného štátu alebo štátu miesta bydliska príslušnej osoby kontaktuje inštitúciu (inštitúcie) príslušného členského štátu (príslušných členských štátov). Ak sa nebude môcť nájsť riešenie v primeranom čase, zainteresované orgány môžu požiadať správnu komisiu o intervenciu.“

9 Nariadenie č. 1408/71 bolo od 1. mája 2010 zrušené a nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72).

10 Článok 13 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 bol v podstate nahradený článkom 11 ods. 3 písm. a) nariadenia č. 883/2004, ktorý stanovuje, že „s výhradou článkov 12 až 16... osoba vykonávajúca činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte podlieha právnym predpisom tohto členského štátu“.

- 11 Článok 14 bod 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71 bol v podstate nahradený článkom 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004, ktorý stanovuje, že „osoba, ktorá vykonáva činnosť ako zamestnanec v členskom štáte v mene zamestnávateľa, ktorá zvyčajne tam vykonáva svoju činnosť a ktorá je svojim zamestnávateľom vyslaná do iného členského štátu, aby tam vykonávala prácu v mene zamestnávateľa, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že očakávané trvanie takejto práce nepresahuje 24 mesiacov a ak daná osoba tam nie je vyslaná, aby nahradila inú osobu“.

Nariadenie č. 574/72

- 12 Hlava III nariadenia č. 574/72, nazvaná „Vykonávanie ustanovení nariadenia na určenie uplatniteľných právnych predpisov“, stanovovala predovšetkým postup pri vykonávaní článkov 13 až 14 nariadenia č. 1408/71.
- 13 Osobitne článok 11 nariadenia č. 574/72 týkajúci sa formalít v prípade vyslania zamestnanca na iné miesto vo svojom odseku 1 písm. a) stanovoval, že v prípadoch uvedených najmä v článku 14 bode 1 nariadenia č. 1408/71 inštitúcia určená príslušným orgánom členského štátu, ktorého právne predpisy zostávajú uplatniteľné, bola povinná vydať osvedčenie, nazvané „potvrdenie E 101“ v ktorom uvedie, že až do uvedeného dátumu zamestnanec naďalej podlieha týmto právnym predpisom.
- 14 Nariadenie č. 574/72 bolo od 1. mája 2010 zrušené a nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia č. 883/2004 (Ú. v. EÚ L 284, 2009, s. 1).
- 15 Podľa článku 5 nariadenia č. 987/2009:

„1. Dokumenty vydané inštitúciou členského štátu, ktoré osvedčujú situáciu osoby na účely uplatnenia základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia, ako aj podporné doklady, na základe ktorých boli dokumenty vydané, uznávajú inštitúcie iných členských štátov, pokiaľ ich členský štát, v ktorom boli vydané, nezrušil ani nevyhlásil za neplatné.

2. V prípade pochybností o platnosti dokumentu alebo pravdivosti skutočností, z ktorých vychádzajú tvrdenia, ktoré sú v ňom uvedené, inštitúcia členského štátu, ktorej sa dokument predložil, požiada inštitúciu, ktorá dokument vydala, o poskytnutie potrebných objasnení a v prípade potreby o zrušenie tohto dokumentu. Vydávajúca inštitúcia prehodnotí dôvody na vydanie dokumentu a prípadne ho zruší.

3. V prípade pochybností týkajúcich sa informácií poskytnutých dotknutou osobou, platnosti dokumentu alebo podporných dokladov, alebo pravdivosti skutočností, z ktorých vychádzajú tvrdenia, ktoré sú v nich uvedené, inštitúcia miesta pobytu alebo bydliska vykoná v zmysle odseku 2 na žiadosť príslušnej inštitúcie v rámci svojich možností potrebné overenie týchto informácií alebo tohto dokumentu.

4. Ak dotknuté inštitúcie nedospejú k dohode, môžu príslušné úrady predložiť záležitosť správnej komisii, a to najskôr jeden mesiac od dátumu, keď inštitúcia, ktorá dostala dokument, predložila svoju žiadosť. Správna komisia sa pokúsi o zosúladenie stanovísk do šiestich mesiacov od dátumu, keď jej bola záležitosť predložená.“

- 16 Článok 19 ods. 2 nariadenia č. 987/2009, ktorý v podstate nahradil článok 11 ods. 1 nariadenia č. 574/72, stanovuje, že „príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy sú uplatniteľné podľa hlavy II... nariadenia [č. 883/2004], na požiadanie dotknutej osoby alebo zamestnávateľa poskytne osvedčenie, že tieto právne predpisy sú uplatniteľné, prípadne uvedie, dokedy a za akých podmienok sú uplatniteľné“. Toto potvrdenie bolo vystavené osvedčením nazvaným „potvrdenie A 1“.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 17 Sociale Inspectie (Inšpektorát sociálnych vecí, Belgicko) uskutočnil kontrolu v súvislosti so zamestnávaním personálu spoločnosti Absa, ktorá bola založená podľa belgického práva a pôsobí v odvetví stavebníctva v Belgicku.
- 18 Táto kontrola umožnila konštatovať, že Absa od roku 2008 nezamestnávala prakticky žiadnych zamestnancov a všetky svoje stavby zverila v rámci subdodávok bulharským spoločnostiam, ktoré vysielali pracovníkov do Belgicka. Tiež sa zistilo, že zamestnanie týchto vyslaných pracovníkov nebolo nahlásené inštitúcii v Belgicku, ktorá je poverená výberom príspevkov na sociálne zabezpečenie, keďže títo pracovníci boli v skutočnosti držiteľmi potvrdení E 101 alebo A 1, ktoré vydala inštitúcia určená príslušným bulharským orgánom v zmysle článku 11 ods. 1 nariadenia č. 574/72.
- 19 Súdne vyšetrowanie uskutočnené v Bulharsku v rámci dožiadania nariadeného belgickým vyšetrojúcim sudcom preukázalo, že tieto bulharské spoločnosti nevykonávali v Bulharsku žiadnu významnú činnosť.
- 20 Na základe výsledkov tohto vyšetrowania zaslal belgický inšpektorát sociálnych vecí 12. novembra 2012 inštitúcii určenej príslušným bulharským orgánom odôvodnenú žiadosť o prehodnotenie alebo zrušenie potvrdení E 101 alebo A 1 vydaných vyslaným pracovníkom dotknutým v konaní vo veci samej.
- 21 Z pripomienok belgickej vlády vyplýva, že po tom, ako belgický inšpektorát sociálnych vecí zaslal písomnú upomienku, odpovedala príslušná bulharská inštitúcia 9. apríla 2013 na túto žiadosť tak, že poskytla zhrnutie vydaných potvrdení E 101 alebo A 1 s uvedením doby ich platnosti a spresnila, že podmienky vyslania boli v čase vydania uvedených potvrdení jednotlivými dotknutými bulharskými spoločnosťami z administratívneho hľadiska splnené. V tejto odpovedi však neboli zohľadnené skutočnosti zistené a preukázané belgickými orgánmi.
- 22 Belgické orgány začali trestné stíhanie voči obžalovaným vo veci samej v ich postavení zamestnávateľa, pomocníka alebo zástupcu za to, že po prvé zapríčinili alebo umožnili, aby cudzí štátni príslušníci, ktorí nemajú dovolené ani umožnené zdržiavať sa na belgickom území viac ako tri mesiace alebo sa tam usadiť, pracovali bez pracovného povolenia, po druhé pri prijatí týchto pracovníkov do zamestnania neposkytli inštitúcii poverenej výberom príspevkov na sociálne zabezpečenie zákonom predpísané údaje a po tretie neprihlásili uvedených pracovníkov na Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (Národný úrad sociálneho zabezpečenia, Belgicko).
- 23 Correctionele rechtbank Limburg, afdeling Hasselt (Trestný súd Limburg, oddelenie v Hasselte, Belgicko) rozsudkom z 27. júna 2014 oslobodil obžalovaných spod obžaloby, ktorú proti nim vzniesla Openbaar Ministerie (Prokuratúra, Belgicko), z dôvodu, že „zamestnanie bulharských pracovníkov bolo v plnom rozsahu kryté formulármi E 101/A 1, ktoré boli k tomuto dňu riadne a v súlade so zákonom vydané“.
- 24 Prokuratúra podala proti tomuto rozsudku odvolanie.
- 25 Hof van beroep te Antwerpen (Odvolací súd Antverpy, Belgicko) rozsudkom z 10. septembra 2015 odsúdil obžalovaných vo veci samej. Hoci tento súd konštatoval, že potvrdenie E 101 alebo A 1 bolo vydané každému z dotknutých vyslaných pracovníkov a že belgické orgány nevyužili postup stanovený pre prípad sporu o platnosti potvrdení, usúdil však, že týmito okolnosťami nebol viazaný, pretože uvedené potvrdenia boli získané podvodom.
- 26 Obžalovaní vo veci samej podali 10. septembra 2015 proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok.

- 27 Vzhľadom na pochybnosti o výklade článku 11 ods. 1 nariadenia č. 574/72 Hof van Cassatie (Kasačný súd, Belgicko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Môže byť potvrdenie E 101, ktoré bolo vydané na základe článku 11 ods. 1 nariadenia [č. 574/72], v znení platnom pred jeho zrušením článkom 96 ods. 1 nariadenia [č. 987/2009], vyhlásené za neplatné alebo nezohľadnené iným súdom, ako je súd vysielajúceho členského štátu, ak zo skutkového stavu, o ktorom má rozhodnúť, vyplýva záver, že toto potvrdenie bolo získané alebo použité podvodom?“

O prejudiciálnej otázke

- 28 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 14 bod 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71 a článok 11 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 574/72 majú vykladať v tom zmysle, že v prípade, že ak pracovník zamestnaný podnikom so sídlom na území členského štátu je vyslaný na územie iného členského štátu, môže súd tohto druhého členského štátu nezohľadniť potvrdenie E 101 vydané na základe tohto druhého ustanovenia v prípade, že zo skutkového stavu, o ktorom má rozhodnúť, vyplýva záver, že toto potvrdenie bolo získané alebo použité podvodom.
- 29 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ustanovenia hlavy II nariadenia č. 1408/71, v ktorej je obsiahnutý článok 14 tohto nariadenia, predstavujú podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora úplný a jednotný systém kolíznych noriem, ktorých cieľom je, aby sa na zamestnancov, ktorí sa pohybujú v rámci Európskej únie, vzťahoval systém sociálneho zabezpečenia iba jedného členského štátu, a tým sa predišlo kumulácii uplatniteľných vnútroštátnych právnych úprav a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vyplývať (rozsudky z 10. februára 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, bod 20 a citovaná judikatúra, ako aj zo 4. októbra 2012, Format Urządzenia i Montażu Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, bod 29 a citovaná judikatúra).
- 30 Na účely dosiahnutia tohto cieľa článok 13 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 stanovuje zásadu, podľa ktorej sa na pracovníka zamestnaného na území jedného členského štátu vzťahujú právne predpisy sociálneho zabezpečenia toho členského štátu, v ktorom pracuje (rozsudok zo 4. októbra 2012, Format Urządzenia i Montażu Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, bod 30 a citovaná judikatúra).
- 31 Táto zásada však obsahuje formuláciu „pokiaľ“ články 14 až 17“ nariadenia č. 1408/71 neustanovujú inak. V určitých osobitných situáciách by však jasné a jednoduché uplatnenie všeobecného pravidla uvedeného v článku 13 ods. 2 písm. a) tohto nariadenia mohlo viesť k riziku, že tak pracovník, ako aj zamestnávateľ a inštitúcie sociálneho zabezpečenia sa nevyhnú administratívnym komplikáciám, ktoré by mohli byť prekážkou výkonu voľného pohybu osôb spadajúcich pod uvedené nariadenie, ba naopak, samy vyvolajú takéto komplikácie (rozsudok zo 4. októbra 2012, Format Urządzenia i Montażu Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, bod 31 a citovaná judikatúra). Pre takéto situácie sú osobitné pravidlá obsiahnuté najmä v článku 14 nariadenia č. 1408/71.
- 32 Článok 14 bod 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71 má najmä za cieľ podporovať voľný pohyb služieb v prospech podnikov, ktoré vysielajú pracovníkov do iných členských štátov, než je štát ich stálej prevádzky. Toto ustanovenie má totiž pomôcť prekonať prekážky voľného pohybu pracovníkov a podporiť vzájomnú hospodársku prepojenosť trhov a pritom sa vyhnúť administratívnym komplikáciám najmä pracovníkov a podnikov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. februára 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, bod 28 a citovanú judikatúru).
- 33 S cieľom zabrániť tomu, aby bol podnik so sídlom na území jedného členského štátu povinný prihlásiť svojich pracovníkov, ktorí obvykle podliehajú právnej úprave sociálneho zabezpečenia tohto členského štátu, do systému sociálneho zabezpečenia iného členského štátu, do ktorého sú vyslaní na vykonávanie práce na obmedzenú dobu, článok 14 bod 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71 umožňuje

podniku zotrvať pri prihlásení týchto pracovníkov v systéme sociálneho zabezpečenia prvého členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. februára 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, bod 29 a citovanú judikatúru).

- 34 Uplatnenie tohto ustanovenia je však podmienené splnením dvoch podmienok. Prvá podmienka, ktorá sa týka nevyhnutnej spojitosti medzi podnikom, ktorý vykonáva vyslanie pracovníka do iného členského štátu, ako je štát, v ktorom má sídlo, a takto vyslaným pracovníkom, požaduje zachovanie organického vzťahu medzi týmto podnikom a týmto pracovníkom počas trvania jeho vyslania. Druhá podmienka, ktorá sa týka vzťahu existujúceho medzi uvedeným podnikom a členským štátom, v ktorom má sídlo, vyžaduje, aby tento podnik zvyčajne vykonával významné činnosti na území tohto členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. februára 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, body 21 až 24, 30, 33 a 40 až 45).
- 35 V tomto kontexte je účelom potvrdenia E 101 – podľa vzoru hmotnoprávnej úpravy stanovenej v článku 14 bode 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71 – uľahčenie slobodného pohybu pracovníkov a slobody poskytovania služieb (rozsudok z 26. januára 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 20 a citovaná judikatúra).
- 36 V uvedenom potvrdení príslušná inštitúcia členského štátu, v ktorom je usadený podnik zamestnávajúci dotknutých pracovníkov, vyhlasuje, že na týchto pracovníkov sa naďalej uplatňuje vlastný systém sociálneho zabezpečenia. Vzhľadom na zásadu, podľa ktorej pracovníci majú byť poistení len v jednom systéme sociálneho zabezpečenia, má toto potvrdenie nevyhnutne za následok, že systém iného členského štátu sa nemôže uplatniť (pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. januára 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 21, a z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 38).
- 37 V tejto súvislosti zásada lojálnej spolupráce stanovená v článku 4 ods. 3 ZEÚ ukladá inštitúcii vystavujúcej potvrdenie, aby vykonala riadne posúdenie skutkových okolností relevantných na uplatnenie pravidiel pre určenie uplatniteľnej právnej úpravy v oblasti sociálneho zabezpečenia a v dôsledku toho zaručila správnosť údajov, ktoré sú na potvrdení E 101 uvedené (rozsudok z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 39 a citovaná judikatúra).
- 38 Čo sa týka príslušnej inštitúcie členského štátu, v ktorom sa práca vykonáva, zo záväzkov spolupráce vyplývajúcich z článku 4 ods. 3 ZEÚ vyplýva, že tieto záväzky by neboli dodržané – a ciele článku 14 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71 a článku 11 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 574/72 by neboli dosiahnuté –, ak by sa inštitúcia uvedeného členského štátu domnievala, že pre ňu nie sú záväzné údaje uvedené v potvrdení E 101 a ak by začlenila týchto pracovníkov tiež do systému sociálneho zabezpečenia tohto členského štátu (pozri analogicky rozsudky z 30. marca 2000, Banks a i., C-178/97, EU:C:2000:169, bod 39, ako aj z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 40).
- 39 V dôsledku toho, keďže potvrdenie E 101 zakladá domnienku zákonnosti poistenia dotknutého pracovníka v rámci systému sociálneho zabezpečenia členského štátu, v ktorom je usadený podnik, ktorý ho zamestnáva, je v zásade záväzná pre príslušnú inštitúciu členského štátu, v ktorom tento pracovník vykonáva prácu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 41 a citovanú judikatúru).
- 40 Zásada lojálnej spolupráce totiž zahŕňa tiež zásadu vzájomnej dôvery.
- 41 Preto pokiaľ nie je potvrdenie E 101 zrušené alebo vyhlásené za neplatné, príslušná inštitúcia členského štátu, v ktorom pracovník vykonáva prácu, musí brať do úvahy skutočnosť, že na tohto pracovníka sa už vzťahuje právna úprava sociálneho zabezpečenia členského štátu, kde je spoločnosť, ktorá ho zamestnáva, usadená, a v dôsledku toho táto inštitúcia nemôže začleniť predmetného pracovníka do svojho vlastného systému sociálneho zabezpečenia (rozsudok z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 43 a citovaná judikatúra).

- 42 Treba však pripomenúť, že zo zásady lojálnej spolupráce vyplýva, že každá inštitúcia členského štátu musí starostlivo preskúmať uplatniteľnosť svojho vlastného systému sociálneho zabezpečenia. Z tejto zásady rovnako vyplýva, že inštitúcie ostatných členských štátov môžu oprávnene očakávať, že inštitúcia dotknutého členského štátu si túto povinnosť splní (pozri analogicky rozsudok z 3. marca 2016, Komisia/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, bod 37).
- 43 Je preto povinnosťou príslušnej inštitúcie členského štátu, ktorá vydala potvrdenie E 101, zvážiť, či je toto vystavenie potvrdenia dôvodné, a prípadne ho zrušiť, pokiaľ príslušná inštitúcia členského štátu, v ktorom pracovník vykonáva prácu, vyjadrí pochybnosti týkajúce sa správnosti skutkových okolností, na základe ktorých bolo vydané spomenuté potvrdenie, a teda aj údajov, ktoré sú v ňom uvedené, najmä z dôvodu, že nezodpovedajú požiadavkám vyplývajúcim z článku 14 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 44 a citovanú judikatúru).
- 44 Na základe článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71 v prípade, keď dotknuté inštitúcie nedospeli k dohode najmä v otázke posúdenia skutkových okolností súvisiacich s osobitnou situáciou a v dôsledku toho ani v otázke, či táto osobitná situácia patrí do pôsobnosti článku 14 bodu 1 písm. a) uvedeného nariadenia, majú právo obrátiť sa na správnu komisiu uvedenú v článku 80 tohto nariadenia (pozri analogicky rozsudok z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 45 a citovanú judikatúru).
- 45 Ak správna komisia nedokáže nájsť kompromis vzhľadom na stanoviská príslušných inštitúcií týkajúcich sa právnych predpisov uplatniteľných v danom prípade, prinajmenšom členský štát, na ktorého území dotknutý pracovník vykonáva prácu, a to bez toho, že by tým boli dotknuté prípadné súdne opravné prostriedky existujúce v členskom štáte, v ktorom je inštitúcia vydávajúca potvrdenie, môže začať konanie o nesplnenie povinnosti v súlade s článkom 259 ZFEÚ na to, aby umožnil Súdneho dvoru preskúmať na základe podania takejto žaloby otázku právnych predpisov uplatniteľných na uvedeného pracovníka, a teda správnosti údajov uvedených v potvrdení E 101 (rozsudok z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 46 a citovaná judikatúra).
- 46 Preto v prípade hoci aj zjavne nesprávneho posúdenia podmienok uplatnenia nariadení č. 1408/71 a 574/72, a hoci by sa aj ukázalo, že podmienky činnosti dotknutých pracovníkov zjavne nepatria do vecnej pôsobnosti ustanovenia, na základe ktorého bolo potvrdenie E 101 vydané, musí sa dodržať postup na vyriešenie prípadných nezhôd medzi inštitúciami dotknutých členských štátov v prípade platnosti alebo správnosti potvrdenia E 101 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, body 52 a 53).
- 47 V súčasnosti účinné nariadenie č. 987/2009 kodifikovalo judikatúru Súdneho dvora tým, že zakotvilo záväznosť potvrdenia E 101 a výlučnú právomoc inštitúcie, ktorá ho vydá, posúdiť platnosť uvedeného potvrdenia a výslovne prevzalo uvedený postup ako prostriedok na vyriešenie nezhôd týkajúcich sa tak správnosti dokumentov vydaných príslušnou inštitúciou členského štátu, ako aj určenia právnych predpisov uplatniteľných na dotknutého pracovníka (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 59).
- 48 V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora nemajú však takéto úvahy viesť k tomu, aby sa osoby podliehajúce súdnej právomoci mohli podvodne alebo zneužívajúcim spôsobom dovolávať právnych noriem Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. mája 1996, Paletta, C-206/94, EU:C:1996:182, bod 24; z 21. februára 2006, Halifax a i., C-255/02, EU:C:2006:121, bod 68; z 12. septembra 2006, Cadbury Schweppes a Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, EU:C:2006:544, bod 35, ako aj z 28. júla 2016, Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, bod 37).

- 49 Zásada zákazu podvodu a zneužívania práva vyjadrená v tejto judikatúre predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie, ktorú musia osoby podliehajúce súdnej právomoci dodržiavať. Uplatnenie právnej úpravy Únie totiž nemožno rozšíriť tak, aby zakrývalo transakcie, ktoré sú vykonávané s cieľom získať výhody stanovené právom Únie podvodom alebo jeho zneužitím (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. júla 2007, Kofoed, C-321/05, EU:C:2007:408, bod 38, ako aj z 22. novembra 2017, Cussens a i., C-251/16, EU:C:2017:881, bod 27).
- 50 Konštatovanie podvodu vychádza osobitne zo zbierajúceho sa súboru údajov preukazujúcich súčasnú existenciu objektívneho a subjektívneho prvku.
- 51 Na jednej strane tak objektívny prvok spočíva v skutočnosti, že podmienky požadované na účely získania a použitia potvrdenia E 101 uvedené v hlave II nariadenia č. 1408/71 a pripomenuté v bode 34 tohto rozsudku nie sú splnené.
- 52 Na druhej strane subjektívny prvok zodpovedá úmyslu dotknutých osôb obísť podmienky vydania uvedeného potvrdenia alebo sa im vyhnúť s cieľom získať výhodu, ktorá je s nimi spojená.
- 53 Podvodné získanie potvrdenia E 101 tak môže vyplývať z úmyselného konania, ako je nepravdivý opis skutočnej situácie vyslaného pracovníka alebo podniku, ktorý tohto pracovníka vyslal, alebo z úmyselného opomenutia, akým je neuvedenie relevantnej informácie s úmyslom vyhnúť sa podmienkam uplatnenia článku 14 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71.
- 54 V tomto kontexte, ak sa v rámci dialógu upraveného v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71 inštitúcia členského štátu, do ktorého boli pracovníci vyslaní, obráti na inštitúciu, ktorá potvrdenie E 101 vydala, s konkrétnymi skutočnosťami, ktoré umožňujú domnievať sa, že tieto potvrdenia boli získané podvodom, prináleží tejto druhej inštitúcii na základe zásady lojálnej spolupráce s prihliadnutím na tieto skutočnosti prehodnotiť, či je vydanie uvedených potvrdení dôvodné, a prípadne ich zrušiť, ako vyplýva z judikatúry pripomenutej v bode 43 tohto rozsudku.
- 55 Ak táto inštitúcia nepristúpi k takému prehodnoteniu v primeranej lehote, musí byť možné, aby uvedené skutočnosti mohli byť vznesené v rámci súdneho konania s cieľom, aby súd členského štátu, do ktorého boli pracovníci vyslaní, dotknuté potvrdenia nezohľadnil.
- 56 V rámci takého konania však musia mať osoby, ktorým sa vytýka využívanie vyslaných pracovníkov na základe potvrdení získaných podvodným spôsobom, možnosť vyvrátiť skutočnosti, na ktorých je toto konanie založené, pri zachovaní záruk vyplývajúcich z práva na spravodlivý proces pred tým, ako vnútroštátny súd prípadne rozhodne nezohľadniť tieto potvrdenia alebo rozhodne o zodpovednosti uvedených osôb na základe uplatniteľného vnútroštátneho práva.
- 57 V prejednávanom prípade vyplýva z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom, že kontrola, ktorú vykonal belgický inšpektorát sociálnych vecí v Bulharsku, umožnila preukázať, že bulharské podniky, ktoré vysielali pracovníkov dotknutých vo veci samej, nevykonávali v Bulharsku žiadnu významnú činnosť.
- 58 Z údajov poskytnutých vnútroštátnym súdom tiež vyplýva, že potvrdenia dotknuté vo veci samej boli získané podvodom tak, že sa uviedli skutočnosti, ktoré nezodpovedajú realite, s cieľom obísť podmienky, ktoré podľa právnej úpravy Únie platia pri vysielaní pracovníkov.
- 59 Navyše, ako bolo uvedené v bode 21 tohto rozsudku, z pripomienok belgickej vlády vyplýva, že prináleží vnútroštátnemu súdu, aby na základe skutkových okolností zistených v rámci súdneho konania overil, či príslušná bulharská inštitúcia, ktorá rozhoduje o žiadosti o prehodnotenie a zrušenie potvrdení, o ktoré ide vo veci samej, s prihliadnutím na výsledky vyšetrovania uvedeného v bode 57 tohto rozsudku, nezohľadnila tieto výsledky na účely prehodnotenia, či bolo vydanie týchto potvrdení dôvodné.

- 60 V prípade, akým je ten v konaní vo veci samej, môže vnútroštátny súd nezohľadniť dotknuté potvrdenia E 101 a prináleží mu určiť, či voči osobám podozrivým z využívania vyslaných pracovníkov na základe potvrdení získaných podvodom možno vyvodiť zodpovednosť na základe uplatniteľného vnútroštátneho práva.
- 61 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 14 bod 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71 a článok 11 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 574/72 sa majú vykladať v tom zmysle, že ak sa inštitúcia členského štátu, do ktorého boli pracovníci vyslaní, obráti na inštitúciu, ktorá potvrdenia E 101 vydala, so žiadosťou o ich prehodnotenie a zrušenie s prihliadnutím na skutočnosti zhromaždené v rámci súdneho vyšetrovania, ktoré umožnili konštatovať, že tieto potvrdenia boli získané alebo použité podvodom a že inštitúcia, ktorá ich vydala, nezohľadnila tieto skutočnosti na účely prehodnotenia, či bolo vydanie uvedených potvrdení dôvodné, môže vnútroštátny súd v rámci konania vedeného proti osobám podozrivým z využívania vyslaných pracovníkov na základe takých potvrdení tieto potvrdenia nezohľadniť, ak na základe uvedených skutočností a pri zachovaní záruk vyplývajúcich z práva na spravodlivý proces, ktoré sa týmto osobám musí priznať, zistí existenciu takéhoto podvodu.

O trovách

- 62 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 14 bod 1 písm. a) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996, zmeneným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 631/2004 z 31. marca 2004, a článok 11 ods. 1 písm. a) nariadenia Rady (EHS) č. 574/72 z 21. marca 1972, ktorým sa stanovuje postup pri vykonávaní nariadenia (EHS) č. 1408/71, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením č. 118/97, sa majú vykladať v tom zmysle, že ak sa inštitúcia členského štátu, do ktorého boli pracovníci vyslaní, obráti na inštitúciu, ktorá potvrdenia E 101 vydala, so žiadosťou o ich prehodnotenie a zrušenie s prihliadnutím na skutočnosti zhromaždené v rámci súdneho vyšetrovania, ktoré umožnili konštatovať, že tieto potvrdenia boli získané alebo použité podvodom a že inštitúcia, ktorá ich vydala, nezohľadnila tieto skutočnosti na účely prehodnotenia, či bolo vydanie uvedených potvrdení dôvodné, môže vnútroštátny súd v rámci konania vedeného proti osobám podozrivým z využívania vyslaných pracovníkov na základe takých potvrdení tieto potvrdenia nezohľadniť, ak na základe uvedených skutočností a pri zachovaní záruk vyplývajúcich z práva na spravodlivý proces, ktoré sa týmto osobám musí priznať, zistí existenciu takéhoto podvodu.

Podpisy